
BEVEZETÉS

„Egyszer egy francia léghajós – legnagyobb rémületére – nemcsak azt állapította meg, hogy otthon hagyta az iránytűjét, de azt is, hogy léggömbje gyorsan veszít repülési magasságából. Tudta, hogy jó utat tett meg a La Manche csatornán át, de ez volt minden, amit tudott. Amikor a léggömb egy mező közepén földet ért, egy angol úr ment oda, hogy megnézze, jól van-e a léghajós. – Hol vagyok? – kérdezte a francia. – Ön egy léggömbben van egy mezőn – mondta az angol. Mire a francia ezt válaszolta: – Ön könyvelő. – Igen, az vagyok – jött a válasz. – Honnan a csodából találta ki? – kérdezte az angol. A francia mosolygott, és ezt mondta: – Az információ pontos, de használhatatlan!”

R. Holland

A mottóul választott történet jól jelzi, milyen mélyen él a köztudatban a könyökvédős könyvelő archetípusa, aki pontos, megbízható, szorgalmas, csak éppen a munkájának végeredménye mások számára nem sokat ér. Számoljunk le ezzel az előítéllettel! Hiszen szinte minden igekötőnk, a „**számol**” igével a gazdasági életben is előforduló jelentéstartalmat alkot: **átszámol**, **beszámol**, **elszámol**, **felszámol**, **kiszámol**, **leszámol**, **megszámol**, **összeszámol**, **újraszámol**, **visszaszámol**, s e cselekvések többsége a számvitel fogalmköréhez kapcsolódik. Gyakorló, vagy leendő vezetőként naponta kell felelősen döntenünk számos kérdésben, amelyekhez elszámolási és beszámolási kötelezettség is párosul. Hozhatunk-e, és meddig hozhatunk – sokszor a tudatlanok bátorságával – döntéseket úgy, hogy a gazdálkodásunkról kapott visszajelzésekben a számvitel által felkínált információkat

- hozzáértés híján kirekesztjük látókörünkől?
- rosszul hasznosítjuk, nem érzékelve, hogy korábbi tudásunk időközben elavult?
- „könyvelési trükkökre” gyanakodva megkérdőjelezzük?
- tetszésünk szerint akarjuk változtatgatni, anélkül hogy ennek következményeivel érintőlegesen is tisztában lennénk?

Egy kisgyerek, ha nem tud valamit, akkor kérdez, egy felelős vezető hasonló szituációban dönt. Mégis ez a kisebbik rossz: veszélyesebb, ha csak félig vagy egyenesen rosszul tud valamit, ám amellet csökönnyösen kitart. Pedig a mondás szerint a legtöbb emberben nem is az a hiba, hogy valamit nem tud, hanem az, hogy amit tud, az nem úgy van!

Hozzá kell szoknunk, hogy a tudásbázisú társadalomban tudásunk naprakészsége hihetetlenül gyorsan elavul, ezért állandó frissítésére van szükség. Ehhez párosul további nehézségként a hazai törvénykezés gyakorlata, ami olyan gyors és mélyreható változásokat eredményez, hogy a tegnapi tudás azért avul el mára, mert a társadalmi-gazdasági mozgástér játékszabályai folyton-folyvást változnak.

Mi magunk tehetünk tehát a legtöbbet annak érdekében, hogy a számviteli információk ne legyenek használhatatlanok számunkra, és akkor is el tudjunk igazodni az üzleti életben, ha főkönyvelőnk, könyvvizsgálónk, gazdasági szakembereink éppen nincsenek jelen! Mint ahogy a zenét is jobban élvezi az, aki ismeri a kottát, vagy valamilyen hangszeren maga is játszik. Az üzleti élet információiban is jobban elboldogul az, aki ismeri az üzlet nyelvét.

Ne felejtjük el azt sem, hogy a pénzügyi kimutatások nyelve országonként változhat, de a bennük foglalt számokhoz nem kell fordító. Egy jó gazdasági szakember az összesített pénzügyi kimutatásokból szinte minden lényeges dolgot megtudhat a vizsgált vállalkozásról, akár magyar, akár más európai, esetleg tengerentúli pénzügyi beszámoló adataiban vizsgálódik. **A számvitel az üzleti élet nyelve**, s mint ilyen, fogalomkészletét elsajátítva a számok révén egy nemzetek feletti kommunikációs eszköz birtokába juthatunk.

Ha valaki a számviteli nyelvezet megértésére adja a fejét, olyan módszeresen kell memorizálnia a számviteli fogalmakat, ahogy egy idegen nyelv esetében igyekszünk az alapfokú társalgás szókincsét elsajátítani. Sokak szerint körülbelül 500 szó magabiztos használata képessé tesz minket az alapfokú társalgásra egy idegen nyelven, míg 2000-3000 szavas szókincs birtokában már a legárnyaltabbban is ki tudjuk magunkat fejezni. Jó hír, hogy az üzleti élet nyelvében mintegy 100 szakkifejezés értő használatával már el lehet érni az alapfokú tájékozottságot. A hangsúly az értő használaton van: fontos, hogy mindig pontosan, a megfelelő jelentéstartalommal alkalmazzuk e kifejezéseket! Segítségképpen minden fejezet végén összefoglaljuk azokat a kulcsfogalmakat, amelyek az alapszókincs részei.

Mikor mondhatjuk, hogy ismerjük az üzleti élet nyelvét, azaz mikor teljesíti küldetését ez a tananyag?

- Ha értjük a kettős könyvvizetés logikai rendjét, s legalább vezetői léptékben tájékozottak vagyunk eszköz- és módszertárában, technikáiban.
- Ha magabiztosan eligazodunk a számvitel fogalomkészletében, így például különbséget tudunk tenni a bevételek, hozamok, kiadások, költségek, ráfordítások között.
- Ha tudjuk, mi a különbség a pénzügyesek által készített operatív, vagy direkt cash flow és a számviteli adatokból összeállítható, az állományváltozásokból számított indirekt cash flow között. Értjük funkciójukat, számításmódját, alkalmazhatóságukat, és magabiztosan tudjuk hasznosítani a belőlük nyerhető eltérő és hasonló információkat.
- Ha ismerjük a számadások „végtermékeinek” (mérleg, eredménykimutatás, cash flow kimutatás) célját és funkcióját, beillesztve a számvitel jelenlegi törvényes kereteibe.
- Ha – áttekintve a vagyon számbavételi lehetőségeit – ismerjük a mérleget, mint a vállalati vagyon bemutatására alkalmas számviteli eszközt, a vagyon összetétel és eredet szerinti csoportosítását, a leltár fogalmát, a leltározási tevékenység célját, főbb munkaszakaszait és a leltározással összefüggő főbb fogalmakat.
- Ha – áttekintve az eredmény és összetevőinek számbavételét – tisztában vagyunk a költség- és ráfordítás-elszámolással, a költségfelosztási lehetőségekkel, a kalkulációs módszerekkel, a hozamok fajtaival és elszámolásával, az eredmény fogalmával és összetevőivel és a fontosabb költség-, ráfordítás- és eredményelemzési módszerekkel.
- Ha olvasni tudunk saját és más vállalkozások beszámolóiból, a vállalkozás egészének teljesítőképességét kifejező globális értékadatokból nyerhető hagyományos és új típusú mutatók ismeretében.
- Ha értjük és készségszinten tudjuk alkalmazni azokat a vezetési döntéseket támogató elemzési módszereket, amelyek segítségével
- jobban átláthatjuk a vállalkozáson belül a termelő, szolgáltató, irányító stb. egységek gazdálkodását;
- reális képet kaphatunk az egyes termékek, szolgáltatások jövedelemtermelő képességéről, az időszak során felmerülő költségek jellegéről és egyéb, a gazdálkodás kézbentartásához szükséges információkról.

Ehhez kívánok lelkesedést, önbizalmat, kitartást, és az eredmény nem maradhat el!

dr. Laáb Ágnes
egyetemi docens
BME Pénzügy Tanszék
laab@finance.bme.hu